

Demokrasinin tarihsel gelişimi

Antik Atina'da demokrasi

- Demokrasi, demos (halk) ve kratos (iktidar) sözcüklerinden oluşur.
- Atinalı yurttaşlar agorada toplanıp kararları doğrudan oylardı.
- Kadınlar, köleler ve metekler siyasal haklara sahip değildi.
- Metekler, başka bir polisten gelip yerleşen yabancılardı.
- Halka açık tartışma ve uzlaşmaya önem verilirdi.

Kadınların siyasal hakları

Tarih	Seçme ve seçilme hakkı
3 Nisan 1930	Belediye seçimleri
26 Ekim 1933	Muhtarlık seçimleri
5 Aralık 1934	Milletvekili seçimleri

Ulusal vatandaşlık

- Modern ulus devlet yapısı içinde şekillenmiştir.
- Birey ile devlet arasında yasal ilişki kurar.
- Ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel haklar sağlar.
- Yasalara uyma, vergi ve askerlik gibi yükümlölükler getirir.
- Belirli bir ulusal topluluğa tam üyeliği ifade eder.
- Toprak veya soybağı, aidiyetin unsurlarıdır.

Demokratik süreçlere katılım

Demokratik kültür

- Demokrasiyi kurmak, sürekliliđini tek bařına sađlamaz.
- Farklılaşma ve çoğulculuk zenginlik olarak görülmelidir.
- Çatışmalar uzlaşı yoluyla czlmelidir.
- İktidar değişimleri barışçıl biçimde gerçekteşmelidir.
- Demokratik kültür, tersine dönüşlere karşı dayanıklılık sağlar.

Sayfa 12 - Herkes her konuda özgür olmalı mıdır?

Cevap:

Herkes özgür olmalıdır. Ancak özgürlük kullanılırken başkalarının hakları, güvenliği ve insan onuru korunmalıdır. Örneğin bir kişinin fotoğrafı, paylaşma özgürlüğü gerekçe gösterilerek izinsiz yayımlanmamalıdır.

Sayfa 80 - Tablodaki dijital uygulamalardan yola çıkarak dijitalleşmenin günümüz vatandaşlık anlayışına etkileri hakkında beyin fırtınası yapınız.

Cevap:

e-Devlet, kamu hizmetlerine erişimi kolaylaştırır.

e-Nabız, sağlık bilgilerini takip etmeyi sağlar.

CİMER, görüş ve başvuruları yönetime ulaştırır.

MEBİ, öğrenme imkânlarını genişletir.

Dijital Vergi Dairesi, vatandaşlık işlemlerini hızlandırır.

Dijitalleşme, katılımı ve hizmetlere erişimi mekândan bağımsız hâle getirir.

Sayfa 114 - Gazete haberlerinden hareketle çocuk, kadın, yaşlı ve özel gereksinimli bireylerin demokratik süreçlere katılımına örnekler veriniz.

Cevap:

Çocuk: Okulda temsilci seçiminde görüşünü açıklamak, çocuk özel oturumuna katılmak.

Kadın: Muhtar seçilerek mahallesini temsil etmek.

Yaşlı: Oy kullanmak ve mahallesine ilişkin öneri sunmak.

Özel gereksinimli birey: Uygun koşullarda seyyar sandıkla oy kullanmak veya farkındalık etkinliğine katılmak.

Sayfa 129 - 2. Demokrasinin korunmasıyla ilgili Türkiye’den ve dünyadan örnekler veriniz.

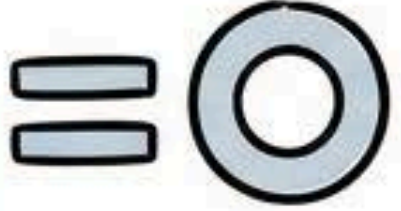
Cevap:

Yer	Belgeden örnek
Türkiye	15 Temmuz 2016 darbe girişiminin devlet kurumları ve halkın demokratik düzene sahip çıkmasıyla başarısız olması.
Venezuela	2002’de darbe girişimine karşı halkın geniş katılımlı tepkisi sonrasında seçilmiş başkanın görevine dönmesi.

Demokrasiyi Anlamak İçin Temel Kavramlar

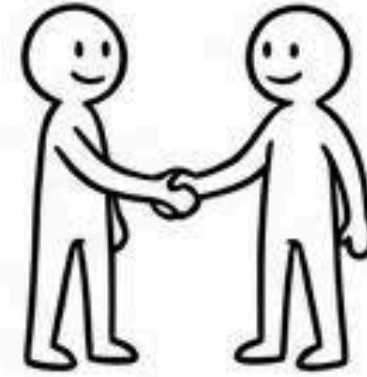
Adalet

Haklıya hakkını vermek ve hukukun gerektirdiği gibi davranmaktır.

Eşitlik

Kanunlar yönünden insanlar arasında ayırım bulunmaması durumudur.

Özgürlük

Kısıtlama ve zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme ve davranma durumudur. Başkalarının sınırlarına saygı duymayı gerektirir.

İnsan Onuru

Her bireyin doğuştan sahip olduğu, saygı görme ve değerli olma hakkıdır.

Eski Çağ'da Hak Bildirgeleri

Kyros Silindiri (MÖ 539)

- Pers Kralı Kyros, Babil'i fethettiğinde yazdırdı.
- İnanç özgürlüğü, barış ve kölelerin yurtlarına dönüşü sağlandı.
- İlk insan hakları bildirisi (Antik İnsan Hakları Belgesi) kabul edilir. //

On İki Levha Kanunları (MÖ 451-449)

- Patrici (soylu) ve Plep (halk) sınıf çatışması sonucu yazıldı.
- Kanunlar herkes görsün diye meydana asıldı (Hukuk Devleti ilkesi).
- Modern Avrupa hukukunun (Roma Hukuku) temelidir. //

Günümüzde Dijital Vatandaşlık

e-Devlet: 26 milyardan fazla giriş hacmi.

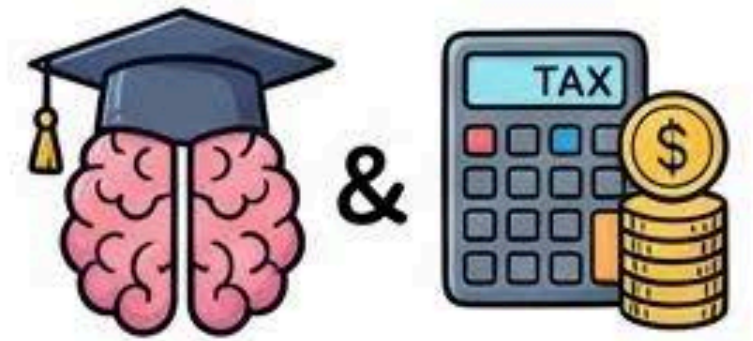
e-Nabız: 78,5 milyon kullanıcı ile dijital sağlık yönetimi.

Devlet ve vatandaş arasındaki hızlı, doğrudan ve veri odaklı yeni ilişki.

CİMER: %96,8 yanıt oranıyla doğrudan iletişim.

MEBİ & Dijital Vergi: Yapay zekâ destekli eğitim ve milyonlarca dijital vergi işlemi.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI

Toplumsal bir konuyu (Örn: Etkin Vatandaşlık) araştırırken şu adımlar izlenir:

Hak Arama Yolları: İdari Başvurular

Dilekçe Hakkı (Madde 74): Vatandaşların şikayetlerini TBMM'ye veya yetkili makamlara yazılı bildirme hakkıdır. En pratik, en temel haktır.

Kamu Denetçiliği Kurumu / Ombudsman (Madde 74): Devlet kurumlarının (idarenin) işleyişindeki haksızlıklara karşı şikayet merciidir. Sınırlama yoktur. Vatandaş ile devlet arasında **hakemlik** yapar, dava açmadan sorunu çözmeye çalışır.